

Vec C-805/21

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

20. december 2021

Vnútroštátny súd:

Specializiran nakazatelen säd

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

20. december 2021

Žalovaní:

ZhU

RD

PRACOVNÝ DOKUMENT

UZNESENIE

... [omissis] mesto: Sofia

Specializiran nakazatelen säd (Špecializovaný trestný súd, Bulharsko) – 14. senát

... [omissis]

... [omissis] Konanie sa riadi článkom 485 a nasl. Nakazateľno procesualen kodeks (Trestný poriadok, ďalej len „NPK“) a článkom 267 ods. 2 ZFEÚ.

1. Vnútroštátne právo vo svojom výklade prostredníctvom Värchoven kasacionen säd (Najvyšší kasačný súd, Bulharsko) (ďalej len „VKS“) neumožňuje skonfiškovanie nákladného motorového vozidla, ktoré bolo použité na prevoz a uskladnenie tovaru podliehajúceho spotrebnej dani bez kontrolných známok, ako nástroja trestnej činnosti. Zároveň existujú dôvody pre predpoklad, že takéto nákladné motorové vozidlo podľa práva Únie je nástrojom trestnej činnosti, a v tomto prípade je potrebné súdnou cestou preskúmať, či sa musí skonfiškovať.

2. Z toho dôvodu je potrebné podať návrh za začatie prejudiciálneho konania, aby sa určilo, či nákladné motorové vozidlo, ktoré slúži ako miesto držania cigariet bez kontrolných známok, je nástrojom trestnej činnosti.

3. Z vyššie uvedených dôvodov sa vydáva

UZNESENIE:

Súdnemu dvoru Európskej únie sa na prejudiciálne rozhodnutie PREDKLADÁ:

4. Prejudiciálna otázka

Je v súlade s článkom 2 bodom 3 smernice 2014/42, alebo subsidiárne, s článkom 1 treťou zarážkou rámcového rozhodnutia 2005/212, ak sa vnútroštátne právo vykladá v tom zmysle, že motorové vozidlo, ktoré sa používa na uskladnenie veľkého množstva tovaru podliehajúceho spotrebnej dani (cigarety) bez kontrolných známok, nepredstavuje nástroj [trestnej činnosti]?

5. Právo Únie

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/42/EÚ z 3. apríla 2014 o zaistení a konfiškácii prostriedkov a príjmov z trestnej činnosti v Európskej únii... [omissis] (ďalej len „smernica 2014/42“)

Rámcové rozhodnutie Rady 2005/212/SVV z 24. februára 2005 o konfiškácii príjmov, nástrojov a majetku z trestnej činnosti... [omissis] (ďalej len „rámcové rozhodnutie 2005/212“)

Vnútroštátne právo

6. Nakazatelen kodeks (Trestný zákon), Darzhaven vestnik (Úradný vestník, ďalej len „DV“) č. 26/68,... [omissis] (ďalej len „NK“)

Zakon za akcizite i danačnite skladove (zákon o spotrebných daniach a daňových skladoch), DV č. 91/05,... [omissis] (ďalej len „ZADS“)

Výkladový rozsudok VKS č. 2 z 18. decembra 2013 v konaní č. 2/13 o výklade právnych predpisov, plénum trestného senátu VKS (ďalej len „výkladový rozsudok č. 2/13“)

7. Podľa článku 234 ods. 2 bodu 3 v spojení s ods. 1 NK je držanie tovaru podliehajúceho spotrebnej dani bez kontrolnej známky trestné, ak sú známky predpísané zákonom a predmet trestného činu existuje vo veľkom množstve. Trestom je „trest odňatia slobody“ od 2 do 8 rokov, ako aj odňatie práva na vykonávanie určitých povolání alebo činností.

Podľa článku 2 ods. 2 ZADS podliehajú tabakové výrobky spotrebnej dani. Podľa článku 11 ZADS sú cigarety tabakovými výrobkami. Podľa článku 4 ods. 7 ZADS sa zaplataenie dlžnej spotrebnej dane uskutoční nadobudnutím kontrolných známk. Tieto sa umiestnia na tovar podliehajúci spotrebnej dani – článok 20 ods. 2 bod 6 a článok 64 ZADS.

V prípade cigariet ide teda o tovar podliehajúci spotrebnej dani, pre držanie ktorého je nevyhnutné umiestnenie kontrolných známk.

8. Podľa článku 53 ods. 1 písm. a) NK sa predmety patriace osobe, ktoré sú použité ako prostriedok na spáchanie úmyselného trestného činu, skonfiškujú v prospech štátu. Právny predpis znie takto:

„Článok 53 ods. 1: Bez ohľadu na trestnú zodpovednosť sa v prospech štátu skonfiškujú:

a) predmety, ktoré patria páchatel'ovi a ktoré boli určené na spáchanie úmyselného trestného činu alebo na to slúžili; ak predmety chýbajú alebo boli scudzené, nariadi sa konfiškácia ich protihodnoty.“

Vo vnútroštátnom práve a v judikatúre sa motorové vozidlo, ktoré bolo použité na spáchanie trestného činu, spravidla považuje za nástroj trestnej činnosti.

9. Podľa vnútroštátnej právnej teórie je tovar podliehajúci spotrebnej dani bez kontrolných známk podľa článku 234 ods. 1 NK predmetom trestného činu. Trestný čin je spáchaný výkonom skutočnej kontroly nad týmto tovarom.

V judikatúre sa vynorila otázka, či motorové vozidlá, ktoré sa používajú na prevoz a uskladnenie takéhoto tovaru, predstavujú nástroj trestnej činnosti – a preto sa v prípade osoby, ktorá bola uznaná vinnou, majú skonfiškovať.

VKS vo svojom výkladovom rozsudku č. 2/13 skonštatoval, že motorové vozidlo, v ktorom sa našiel tovar bez kontrolných známk, ktorý je predmetom trestného činu podľa článku 234 NK, nie je nástrojom trestnej činnosti. Preto nemôže byť skonfiškovaný ako nástroj trestnej činnosti podľa článku 53 ods. 1 písm. a) NK.

Dôvodom pre to je predpoklad, že trestným konaním je „držanie“ tovaru podliehajúceho spotrebnej dani bez kontrolných známk, ktoré „existuje bez ohľadu na miesto, na ktorom sa predmety nachádzajú“, ako aj „bez ohľadu na miesto a spôsob uskladnenia, úschovy, atď.“.

VKS uvádza, že „pokiaľ k držaniu dochádza prostredníctvom pôsobenia na predmet trestného činu, prostriedok na prevoz alebo prepravu, v ktorom sa našiel tovar podliehajúci spotrebnej dani bez kontrolných známk, sa má považovať len ako miesto výkonu skutočnej kontroly nad ním“.

Dospel k nasledovnému záveru:

„Prostriedok na prevoz alebo prepravu, v ktorom sa našiel tovar podliehajúci spotrebnej dani bez kontrolných známk, ktorý je predmetom trestného činu podľa článku 234 NK, nepodlieha konfiškácii podľa článku 53 ods. 1 písm. a) NK“.

Skutkový stav

10. Špecializovaná prokuratúra podala žalobu proti desiatim osobám kvôli riadeniu a účasti v zločineckej skupine, ktorej cieľom má byť obohatenie spáchaním trestného činu podľa článku 234 a článku 242 NK – hlavne dovoz cigariet bez kontrolných známk z Grécka do Bulharska a následne ich držanie v krajine. Tieto konania boli spáchané s nákladnými motorovými vozidlami, vrátane takých, ktoré kúpili členovia skupiny. Z právneho hľadiska je to potrebné klasifikovať pod článok 321 ods. 3 NK.

11. Špecializovaná prokuratúra poukazuje konkrétne na to, že GM navrhol ZhU, aby sa pridal k zločineckej skupine, a posledný uvedený s tým súhlasil; prejavil ochotu, že cigarety prevezie z Grécka do Bulharska. Bol uzročený s tým, že v jeho mene sa kúpi nákladné motorové vozidlo Iveco s návesom, pričom peniaze poskytne DB, ďalší údajný člen zločineckej skupiny. V rámci realizácie tejto dohody sa kúpilo nákladné motorové vozidlo Iveco s návesom.

Proti ZhU však kvôli účasti v zločineckej skupine nebola podaná žiadna obžaloba (dôvody pre to majú procesnoprávnu povahu).

Dva vedľajšie trestné činy podľa článku 234 ods. 2 NK sú nasledovné:

12. Prokurátor poukazuje na to, že nákladné motorové vozidlo Iveco, ktoré kúpil ZhU, bolo v Grécku naložené cigaretami bez kontrolných známk, ktoré obstarali iní členovia zločineckej skupiny. Rôzne osoby sa usilovali tieto cigarety ukryť v osobitných úkrytoch. [Cigarety] boli nakoniec do nákladného motorového

vozidla naložené 13. a 14. februára 2011, a ZhU ho pod vedením a kontrolou DG 15. februára 2011 šoféroval do Bulharska. Nákladné motorové vozidlo malo následne poruchu a bolo opravené inými členmi skupiny. Po jeho oprave cesta pokračovala do jeho konečného cieľa.

Dňa 24. februára 2011, keď ZhU nákladné motorové vozidlo pred svojím konečným miestom určenia zastavil kvôli prestávke, bol zadržaný a cigarety bez kontrolných známk boli skonfiškované (spolu 373 490 krabičiek v hodnote 2 801 175 BGN, približne 1 430 000 eur).

ZhU bol obžalovaný podľa článku 234 ods. 2 NK z toho, že tieto cigarety bez kontrolných známk mal v držbe v nákladnom motorovom vozidle, pričom mu pomáhalo šesť ďalších obžalovaných. Predtým ako bola obžaloba predložená súdu, uzavrel ZhU dohodu a priznal sa. Bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní dva a pol roka, ktorý bol podmienene odložený na štyri roky. Táto dohoda bola súdom schválená a má právnu silu právoplatného rozsudku.

Proti ostatným osobám, ktoré boli uvedené ako účastníci tohto činu, sa pokračuje v trestných konaniach.

13. Prokurátor ďalej uvádza, že RD je vlastníkom nákladného motorového vozidla Mercedes, ktorý bol kúpený 17. februára 2011. V tomto nákladnom motorovom vozidle sa 25. februára 2011 nachádzali cigarety bez kontrolných známk (spolu 81 700 krabičiek v hodnote 607 275 BGN, približne 310 500 eur). Zatiaľ čo RD s pomocou tretej osoby vykladal toto nákladné motorové vozidlo a cigarety odkladal do skladu a osobného motorového vozidla, bol zatknutý.

Bol obžalovaný podľa článku 234 ods. 2 NK z toho, že mal v držbe tieto cigarety bez kontrolných známk v nákladnom motorovom vozidle, v sklade a osobnom motorovom vozidle – podľa miesta, na ktorom sa nachádzal v okamihu jeho zatknutia. RD bol obžalovaný najmä z toho, že vo svojom nákladnom motorovom vozidle mal v držbe 74 016 krabičiek cigariet v hodnote 555 120 BGN, približne 299 000 eur.

Neboli uvedené žiadne informácie o tom, aká osoba cigarety v nákladnom motorovom vozidle [patriacom] RD doviezla na miesto, na ktorom ich [RD] vykladal. V súvislosti s týmto prevozom nebola podaná žiadna obžaloba.

Neboli uvedené žiadne informácie o tom, že RD bol členom zločineckej skupiny.

Odôvodnenie otázky

14. Aplikovateľné právne predpisy

Smernica 2014/42 je aplikovateľná len na určitú škálu trestných činov, ktoré sú uvedené v článku 3 smernice. V konaní vo veci samej boli podané dve obžaloby – kvôli účasti v zločineckej skupine, ktorej cieľom je obohatenie prostredníctvom spáchania trestných činov podľa článku 234 NK, ako aj kvôli viacerým vedľajším

trestným činom podľa článku 234 NK, ktoré sú spáchané jednotlivými členmi tejto zločineckej skupiny.

Prvé konanie, účasť v zločineckej skupine, patrí do rozsahu pôsobnosti článku 3 písm. h) smernice 2014/42, a síce do rámcového rozhodnutia Rady 2008/841 z 24. októbra 2008 o boji proti organizovanému zločinu... [omissis].

Prokurátor na jednej strane tvrdí, že nákladné motorové vozidlo Iveco bolo kúpené najmä pre potreby zločineckej skupiny. Jeho nadobudnutie by sa preto mohlo považovať za formu účasti v tejto zločineckej skupine podľa článku 2 písm. a) rámcového rozhodnutia 2008/841. Nie je však pritom jasné, či toto nákladné motorové vozidlo je nástrojom pri účasti v zločineckej skupine v zmysle článku 2 ods. 3 smernice 2014/42.

Na druhej strane bolo nákladné motorové vozidlo použité práve pri vykonaní vedľajšieho trestného činu podľa článku 234 ods. 2 NK. Práve pri tomto trestnom čine existuje veľká pravdepodobnosť, že sa považuje za prostriedok na jeho spáchanie.

Tento vedľajší trestný čin sa priamo týka záujmov Európskej únie. Porušuje totiž v prvom rade smernicu Rady 2011/64/EÚ z 21. júna 2011 o štruktúre a sadzbách spotrebnej dane z tabakových výrobkov... [omissis] – pokiaľ sa jeho spáchaním nezaplatí dlžná spotrebná daň. Po druhé porušuje smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371 z 5. júla 2017 o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva... [omissis] – pokiaľ táto činnosť vedie k škode pre rozpočet Únie, ktorý sa čiastočne financuje aj spotrebnými daňami na tabakové výrobky.

Na základe ustanovenia článku 10 smernice 2017/1371, ktorý odkazuje na smernicu 2014/42, sa táto aplikuje – článok 3 posledná polovica vety smernice 2014/42.

Ak sa smernica 2014/42 neuplatní, malo by sa určite uplatniť rámcové rozhodnutie 2005/212. Z odôvodnení vyplýva, že jeho cieľom je boj proti cezhraničnej organizovanej trestnej činnosti. Malo by preto platiť aj pre vedľajšie trestné činy zločineckej skupiny, ako nelegálny dovoz cigariet bez kontrolných známok z jedného členského štátu do druhého, v ktorom sa tieto cigarety prevážajú a uskladňujú.

Okrem toho Súdny dvor skonštatoval, že sa uplatní vo všetkých prípadoch, v ktorých vnútroštátne právo upravuje trest odňatia slobody na viac ako jeden rok (rozsudok zo 14. januára 2021, Okrašna prokuratura – Chaskovo a Apelativna prokuratura – Plovdiv, C-393/19, ECLI:EU:C:2021:8, body 38 až 41). Táto podmienka je v konaní vo veci samej splnená (pozri vyššie, bod 7).

Je preto potrebné podať výklad ustanovení smernice 2014/42 a prípadne aj rámcového rozhodnutia 2005/212.

15. O prejudiciálnej otázke

Keďže článok 2 ods. 3 smernice 201[4]/42 neodkazuje na vnútroštátne právo, mal by byť obsah pojmu „nástroj“ bez ohľadu na vnútroštátne osobitosti stále rovnaký.

Vnútroštátne právo definuje trestný čin v súvislosti s cigaretami bez kontrolných známk ako ich „držanie“. To znamená, že obžalovaní museli nad cigaretami bez kontrolných známk vykonávať skutočnú kontrolu. Ak sa vo vozidle držia cigarety bez kontrolných známk, podľa výkladu VKS (pozri vyššie, bod 9), nie je vozidlo prostriedkom na spáchanie trestného činu.

V konaní vo veci samej bolo zistené, že ZhU držal cigarety deväť dní v nákladnom motorovom vozidle, ktoré mu patrí a ktoré šoféroval z Grécka do Bulharska. Ďalej sa vychádza z toho, že RD držal cigarety jeden deň v nákladnom motorovom vozidle, ktoré mu patrilo, a že cigarety vykladal pri svojom zatknutí.

To znamená, v prvom prípade sa nákladné motorové vozidlo použilo na prevoz cigariet a na ich uskladnenie počas prevozu, v druhom prípade len na uskladnenie cigariet, pokiaľ prokuratúra netvrdí, že boli prepravované.

Vynára sa otázka, či sa nákladné motorové vozidlo v oboch prípadoch v zmysle článku 2 ods. 3 smernice 201[4]/42 použilo ako prostriedok na spáchanie trestného činu. Najmä sa vynára otázka, či okolnosť, že vnútroštátne právo prevoz cigariet bez kontrolných známk nepovažuje za trestné, avšak ich držanie áno, vedie k záveru, že nákladné motorové vozidlo, ak v ňom boli uskladnené cigarety bez kontrolných známk, bez ohľadu na to, či bolo použité na prevoz alebo nie, nepredstavuje nástroj trestnej činnosti.

16. Relevantnosť odpovede Súdneho dvora

Ak by Súdny dvor Európskej únie mal dospieť k záveru, že nákladné motorové vozidlá sa môžu považovať za nástroj trestnej činnosti, musí súd o otázke ich prípadného skonfiškovania rozhodnúť v prospech štátu podľa článku 53 ods. 1 písm. a) NK.

To platí pre nákladné motorové vozidlo Iveco, ktoré patrí ZhU, o ktorého trestnom čine sa medzitým na základe uzatvorenej dohody rozhodlo s konečnou platnosťou.

Mohlo by to byť prípad nákladného motorového vozidla [patriaceho] RD, ak súd skonštatuje, že tento čin spáchal.

V oboch prípadoch musia byť ZhU a RD o tejto možnosti poučení, aby si mohli pripraviť svoju obhajobu (rozsudok zo 14. januára 2021, Okračna prokuratura – Chaskovo a Apelativna prokuratura – Plovdiv, C-393/19, ECLI:EU:C:2021:8, bod 60).

Odpoveď Súdneho dvora Európskej únie bude preto pre vnútroštátny súd dôležitá, aby vedel, či (1) otázka skonfiškovania oboch nákladných motorových vozidiel

musí byť predmetom konania a či o tom musí byť vydané súdne rozhodnutie; a tiež aby (2) dotknutým osobám bola daná možnosť vyjadriť sa k tomuto skonfiškovaní, čo predpokladá, že sú vopred poučení o svojich právach a že sa môžu zúčastniť konania.

... [*omissis*]

PRACOVNÝ DOKUMENT